

TEKST 156: Beretninger om reaktioner på Urbans tale

5 Fulcher af Chartes (ca. 1059-1127) var frankisk præst og deltog selv i Det 1. Korstog, hvorom han mellem 1100 og 1105 skrev et historieværk (*Historia Hierosolymitana*). Han deltog sandsynligvis
10 også i kirkemødet i Clermont i 1095, ligesom abbeden Baudri af Dol (ca.1030-1150) og munken Robert (d. 1122), der begge – i henholdsvis 1108 og ca. 1116 – ligeledes skrev et historieværk om korstoget. Ekkehard af Aurach (Aura) (d.1126) var tysk abbed og historieskriver, der i begyndelsen af 1100-tallet skrev et værk (*Hierosolymita*), der omhandlede Det 1. Korstog. Guibert af Nogent (ca. 1055–1124) var benediktinermunk og historieskriver, der ca. 1108 forfattede et værk
15 (*Dei gesta per Francos*) omhandlende Det 1. Korstog. Albert af Aachen var kannik ved kirken i Aachen og skrev mellem 1125 og 1150 et værk om Det 1. Korstog (*Historia Hierosolymitanae expeditionis*). William af Malmesbury (ca. 1095-1142) var engelsk munk og historieskriver, der skrev et værk 'Om de engelske kongers bedrifter (*De Gestis Regum Anglorum*).

15 [Fulcher af Chartres:]

[...] Efter disse ord var blevet sagt, var tilhørerne blevet inderligt inspirerede. Idet de tænkte, at intet kunne være mere værdigt end et sådant forehavende, lovede mange blandt tilhørerne at drage afsted og flittigt at tilskynde dem, der var fraværende. Der var iblandt dem en biskop af
20 Puy ved navn Ademar, der som pavelig stedfortræder efterfølgende klogt og med omtanke anførte hele Guds hær og ansporede dem til ivrigt at fuldbyrde deres forehavende.¹

[Baudri af Dol:]

25

Da de tilstedeværende således med disse og andre ord af denne art var blevet klart informeret af den apostolske herre [paven], blev nogles øjne badet i tårer, nogle skælvede, mens atter andre diskutererede sagen. Men i overværelse af alle ved dette rådsmøde, og idet vi kiggede på det, gik biskoppen af Puy, en mand af stor anseelse og højeste evner, til paven med et glad ansigt, og
30 på bøjedede knæ anmodede og bad han om velsignelse og tilladelse til at drage afsted. Udover dette, vandt han fra paven kommandoen, således at alle skulle adlyde ham og han skulle have magten over hele hæren på vegne af paven, eftersom alle kendte ham som en prælat af usædvanlig energi og virkelyst.

35

[Munken Robert:]

[...] Da Pave Urban i sin dannede tale havde sagt disse og mange lignende ting, påvirkede han alle, der var til stede, til at sætte sig ét mål for deres ønsker, således at de råbte: "Det er Guds
40 vilje! Det er Guds vilje!"²

¹ Ademar af Puy (eller Adhémar de Monteil) betegnes som Det 1. Korstogs åndelige leder. Han deltog dog også i både organiseringen, de diplomatiske forhandlinger og i kampene og belejringerne, men nåede ikke selv helt til Jerusalem, da han døde af sygdom i Antiokia i 1098.

² *Det er Guds vilje: Deus vult / Deus lo vult*: I modsætning til Fulcher, beretter Robert, at mange almindelige frankere var til stede som tilhørere og altså lod sig begejstre til dette udbrud. Det er dog tvivlsomt om disse vitterligt forstod pavens tale, der afholdtes på latin.

[*Ekkehard af Aurach:*]

[Efter Urban havde vakt ånden i alle med løftet om tilgivelse til dem, der udførte ekspeditionen med udelt hengivenhed] udnævntes op mod et hundrede tusinde³ mænd til øjeblikkelig tjeneste for Gud - fra Aquitanien og Normandiet, England, Skotland, Irland, Bretagne, Galicien, Gascogne, Frankrig, Flandern, Lorraine og fra andre kristne folkeslag, hvis navne jeg ikke længere kan komme på. Det var virkelig en hær, der bar korset, for de bar korsets tegn på deres tøj som en påmindelse om, at de skulle dræbe kødet,⁴ og i håb om, at de på denne måde ville triumfere over fjenderne af Kristi kors, som det engang var sket i Konstantin den Stores tilfælde.⁵

Således blev gennem den guddommelige forordnings forunderlige og uforlignelige virke alle disse Kristi lemmer, der var så forskellige i sprog, oprindelse og nationalitet, pludselig i deres kærlighed til Kristus bragt sammen til én krop. Mens de alle var under en konge, Kristus, blev de mange folkeslag alligevel ledet af deres forskellige ledere, nemlig Godfred [af Bouillon] fra Lorraine [Lothringen] og hans brødre Baldwin [Balduin] og Eustace [Eustach], Robert af Flandern, Robert af Normandiet, grev Regimund [Raimund] af St. Gilles, Hugh [Hugo], bror til kong Filip af Frankrig og andre krigere af lignende dygtighed, rang og tapperhed. Over alle disse ovennævnte indsatte paven biskop Hademar [Ademar], en mand af ærværdig hellighed og visdom. Paven gav ham ret til i sit sted at udøve den magt til at binde og løse,⁶ der var videregivet fra St. Peter til den romerske biskop.

[*Guibert af Nogent:*]

Pavestolens opfordring i forbindelse med denne sag⁷ var ganske vist kun henvendt til det franske folk, som om dette var noget særligt. Men hvilket folkeslag, der lever i overensstemmelse med kristen lov, leverede ikke straks styrker? Og idet de mente, at de var forpligtet af den samme tro på Gud, som de franske var, forsøgte de at tilbagelægge afstanden mellem sig selv og de franske så vidt deres ressourcer tillod dem det. Man kunne se hærformationer af skotter, der normalt bekæmper hinanden, men ikke i udlandet, iført benvarmere og behårede kapper og med deres bæltetasker hængende fra deres skuldre, komme tromlende ned fra deres sumpede grænser. Og dem, om hvem vi lavede spøg, forsynede os rigeligt med våben for at yde os deres tros og hengivenheds hjælp. Gud er mit vidne på, at jeg har hørt om mænd, som anløb vores havne, men som tilhørte et for mig ukendt barbarisk folk, hvis sprog indtil da var os ukendt, og da de ikke kunne tale med os, gjorde de korsets tegn ved lægge en finger over den anden. Da de ikke vidste, hvordan de skulle fortælle os det med mundens ord, viste de os ved hjælp af disse tegn, at de var draget ud for deres tros skyld. [...]

---

³ Det er uklart, hvad dette meget høje tal dækker over.

⁴ *Dræbe kødet*: dvs. deres eget kød, opofre sig som Kristus.

⁵ Det berettes, at den romerske kejser, Konstantin den Store, under en borgerkrig i 312 havde modtaget en åbenbaring, hvori det lød, at han skulle sejre under korsets tegn. Efter Konstantins sejr lovliggjorde han kristendommen i Romerriget.

⁶ Se Mattæus 16,19; 18,18

⁷ Det 1. Korstog

Hofadelen brændte allerede af begær og den mellemste del ridderklassen var fyldt til randen af iver for at stille op, da de fattige også blev opflammet af lyst uden hensyntagen til knapheden af deres ressourcer og uden at bekymre sig om passende bortskaffelse af deres hjem, vinhaver og marker. I stedet solgte enhver sine ejendele til en pris, der var langt lavere, end den han ville have taget imod, hvis han var blevet spærret inde i et pinefuldt fængsel og havde brug for at betale en øjeblikkelig løsesum. På dette tidspunkt var der en udbredt hungersnød med stor fattigdom, selv blandt de meget velstående, idet de, selv om der her og der var nok ting til salg, ikke havde noget eller næsten intet, hvormed disse ting kunne købes. [...] [*Guibert af Nogent beskriver i det følgende denne krise yderligere, inden han fortsætter sin beskrivelse af den iver, der greb befolkningen mht. korstoget.*]

Det var et underfuldt syn: alle købte til en høj pris og solgte til en lav. Det, der kunne bruges på turen var dyrt, da de havde travlt. De solgte billigt, uanset hvilke værdigenstande, de havde samlet sammen. Hvad hverken fængsel eller tortur blot kort tid forinden kunne have fravristet dem, solgte de nu for et par sølle mønter. Det er heller ikke mindre absurd, at mange af dem, der ikke nærrede noget ønske om at drage afsted – og som den ene dag lo af det hektiske salg, som andre foretog, idet de erklærede, at de andre var i færd med drage ud på en elendig rejse og ville vende tilbage endnu mere elendige – pludselig den næste dag blev grebet [af stemningen] og opgav alle deres ejendele for et par småmønter, og drog ud sammen med dem, som de havde leet ad. [...] Gud, der sædvanligvis skænker mange forgæves handlinger en from afslutning, forberedte frelsen af deres barnlige sjæle grundet deres gode intentioner. På det tidspunkt ville man have set bemærkelsesværdige – ja, selv komiske ting. For eksempel bandt fattige mennesker deres kvæg, der var udstyret som om de var heste, til tohjulede vogne og transporterede i vognen deres få ejendele sammen med deres små børn. Når de kom til et slot eller en by, spurgte de små børn, om dette var det Jerusalem, som de var på vej til.⁸

25

[*Albert af Aachen:*]

Da de havde hørt om den guddommelige mission og om pavens anbefaling lovede de alle over for Gud – alle biskopperne i Frankerriget, hertugerne og greverne og de store prinser, alle uanset stand og rang – at de på egen hånd ville betale for udgifterne til en ekspedition til selve Den Hellige Gravs Kirke. Og faktisk opstod blandt de mest magtfulde i dette meget store kongerige en hellig alliance og et forbund til fordel for denne rejse, som de rejste højre hånd og svor at ville støtte. Og som bekræftelse på disse ting opstod et stort jordskælv, som indvarslede intet mindre en mobiliseringen af hære fra forskellige kongeriger: fra frankernes kongerige, så vel som fra Lothringen, og samtidig fra de tyske folks land og fra englænderne og fra danskernes kongerige.

40 [*William af Malmesbury:*]

[Pave Urbans tale] påvirkede alle, der på de fjerneste øer eller blandt de barbariske nationer [*nationibus barbaris*] havde hørt Kristi kald. Tiden var inde til, at waliseren opgav jagten i sko-

---

⁸ Der er sandsynligvis tale om den del af befolkningen, der drog med i det såkaldte Folkekorstog, se tekst 159.

vene, skotten forlod sine vante lus, danskeren afbrød sit uophørlige drikkeri [*Danus continuati-onem potuum*] og nordmanden forlod sin kost af rå fisk.

5 J. M. Rosenløv & M. Pihl: *Korstogene – Islams ekspansion og kristen modoffensiv* (2014)

- Fulcher af Chartres: *Historia Hierosolymitana (Gestis Francorum Hierusalem Peregrinantium)* 4,1 (ed. H. Hagenmeyer, Heidelberg (1913). Oversat af J. Rosenløv efter R. Ryan & H.S. Fink: *Fulcher of Chartres: A History of the Expedition to Jerusalem, 1095-1127*, New York (1969). Baudri af Dol: *Historia de peregrinatione Jerosolimitana*, oversat af J. Rosenløv efter A. C. Krey: *The First Crusade: The Accounts of Eyewitnesses and Participants*, Princeton (1921) s.36. Munken Robert: *Historia Iherosolimitana*, oversat af J. Rosenløv efter D. C. Munro: "Urban and the Crusaders", *Translations and Reprints from the Original Sources of European History*, bnd. 1:2, Philadelphia (1895) s.5ff. Ekkehard af Aurach: Oversat af J. Rosenløv efter J. H. Robinson (red.): *Readings in European History*, vol. 1, Boston (1904) s.316ff. samt *Ausgewählte Quellen zur deutschen Geschichte des Mittelalters, Freiherr vom Stein-Gedächtnisausgabe*, Band XV, herausgegeben von Rudolf Buchner, Darmstadt, 1972. Guibert af Nogent oversat af J. Rosenløv efter L. & J. Riley-Smith: *The Crusades. Idea and Reality*, London (1981), s.56f. samt Robert Levine: *The Deeds of God through the Franks by Guibert of Nogent*. Woodbridge (1997), s.29, 46f. Aalbert of Achen, oversat af M. Pihl efter S. B. Edington: *Historia Ierosolimitana – History of the Journey to Jerusalem*, Oxford 2007, s. 7-9. William af Malmesbury: *Gesta Regnum Anglorum* afsnit IV,348, (red.) R.A.B. Mynors o.a., Oxford (1998). Oversat af J. Rosenløv
- 10
- 15
- 20